

Стан Редакције и Админ.:
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Издавана се писма не при-
мају. — Рукописи се не
не враћају.

Писма, рукописе, новац и
све остало што се односи
на лист, слати власништву
листа.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА. 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину . . . Дин. 12.—
„ шест месеци . . . 5.—
„ три месеца . . . 3.—
„ један месец . . . 1.—

Претплата за иностранство
на пошти:
на годину . . . 30.—
„ шест месеци . . . 15.—
„ три месеца . . . 7.50

Паника у Цариграду

БУКУРЕШТ, 22. фебр.

Једно лице које је стигло из Цариграда прича да је тамо завладала паника, и да постоји бојазан да не дође до покоља. Свет више не верује турским листовима. Сва утврђења око Цариграда и његова околина Босфор, Румели Хисар, Фанараки, Принцова Острва и Чаталца журно се утврђују под руководством немачких официра. Војском која брани Цариград командује Енвер паша.

Све су припреме учињене да се у случају руске акције против Босфора напусти Цариград.

Гистав Ерве

У српској журналистици име Гистава Ервеа сад је више познато. Као што је данашњи рат изнео имена многих која би може бити у периоди мира остала непозната, учинио је да Гистав Ерве постане познатији и нама.

Ко је читао његове чланке у његовоме листу „La guerre Sociale“ зна за његову новинарску способност. Она је била знатна; мања је од његове речитости. У колико му је она оскудевала, речитост му је повећавала вредност. Агитатор је био већи од новинара.

Цело своје време, од кога је почео борбу против данашњег буржоаског друштва у Француској, посветио је да поглавито ради на ширењу антимилитаристичких идеја. Речитост, коју је умео да подеси тако као да му иде од срца, помагала му је да његове идеје нађу одјека у француској војсци.

Такав рад морао је да нађе отвора. Представници власти у буржоаској Француској стављали су Ервеа много пута у апс; пуштали га у слободу, па опет затварали...

Такви поступци нису помагали буржоазији, него Ервеу. Може бити да би Ерве пошао другим путем — овим којим сада иде — да је на његов рад у почетку обраћена мања пажња.

У борби, коју је Ерве без прекида (често и из самог затвора) водио против француских влада, дошао је европски рат.

Французи су схватили колика је опасност за Француску ако Немачка буде победила, па су сви прихватили оружје.

Гистав Ерве — да ли је чекао такав или можда и мањи тренутак па да са себе збаци тогу вечитог бунтовника, и буде ово што је сад владин полувзванични новинар не знам, тек, он — почео је узвикивати преко свога листа да је Француска у опасности — и позивао је Французе на оружје.

— „Треба сви да будемо војници! Наша отаџбина налази се у опасности! Треба да појачамо нашу војску, тим, што ћемо у њу ући! Непријатељ је пред вратима! К' оружју, грађани! Отаџбина је у опасности!“

Буржоазија, на коју је Ерве раније бацао свој нож, постала је његов најбољи купац — много бољи од оних које је изневерио.

Од антимилитариста Ерве постаје ватрени присталица милитаризма; од новинара који се бори против буржоазије — буржоаски новинар; од противника француске владе — готово њен полувзванични но-

винар!

Француска публика, која би у другим тренутцима ове Ервеово претумбавање другаче гледала, чинила се сад невешта и помагала га својим сантиментима.

Пишући сваког дана у своје листу, он је код публике брзо постао доста досадан и обичан. То у осталом и мора бити па ма како неко би чак и генијалан и начитан. Ако дотични уме то да уводи, он ће знати шта треба ради ти да би наклоност публике понова задобио. Али Херве није долазио у тај ред новинара. Он је и даље писао сваког дана; некада и по два чланка дневно. „Гер Сосијал“ у почетку врло симпатичан, постао је сад веома досадан онолико исто, колико је постао бедни париски ноћни листић „Соар.“

Није само то свакодневно писање било разлог хладњењу читалаца. Има још једна ствар: Хервеова забасивања у све могуће научне гране и у сва могућа питања У француској журналистици све је подељено. На стручној ствари раде стручњаци. Чим неко тамо почне да пише о ствари о којој није версиран, он мора брзо да се повуче — да не постане предмет потсмеха. Херве је пао у исту погрешку; он је почео да пише: о питањима из свију научних грана; о спољној политици; о рускоме цару; о значају дреднота у данашњем рату; о јаванској интелигенцији, о стратегији генерала Жофра; о три-

ју: Клемансо-Бријан Вивијани; о немачкој филозофији, о распрскавању разорних зрна; о таленту Рене Вивијанија, председника данашње француске владе (о чијој је срећи имао особито мишљење) и т. д.

Човеку није потребно да је читао Ервеове чланке о свима овим разноврсним темама па да стекне уверења да је тај новинар, ако не шарлатан, а оно у најмању меру новинар који хоће да игра улогу Фауста. Таква тежња убија, јер данас нико не може све знати: таква тежња Ервеа је бацила доле. Он још не види, јер болест за писањем и о свима могућим и немогућим стварима код њега је још велика. Али читалачка публика, код које је због оваквог посла постао и смешан и досадан — почела је, као што смо већ напоменули, — да буде хладнија према његовом листу, и да га мање тражи.

Погрешило би се ако би се хтело схватити да смо ми узели перо да у неколико по- теза масилом дамо садашњи портрет Ервеов. Ми смо ово учинили из других разлога. Одмах ћемо навести из којих.

Пре више дана Ерве је своје листу довео чланак под називом „Бугарски Трн“. Тај бугарски трн налази се у нози Тројног Споразума, и он неће вели Ерве, да стане добро ногом на земљу докле год га не извуче. А трн ће моћи да извуче тако ако се Бугарима буде дала Македонија! Македонија је, продужава Ерве, бугарска; тамо живе Бугари!

Ерве, који хоће пошто пошто да у француској публици стече уверење да је он полувзванични новинар француске владе, донео је овај чланак у своје листу и почео да збуњује Французе. Ми не верујемо да је то Ерве сам написао, јер он нити зна шта су Македонци, нити зна где је Македонија. О тој земљи и његову становништву има толико исто знања колико и о бацилима, балистици и дреднотима. Тај чланак он је донео по жељи бугарског посланика у Паризу Станчева за добре наред. Ми верујемо да се Ерве продао, јер у његову промену „кајање“ не верујемо да је учинио што је видио своје грехове. Такав случај имате са уредником бечке „Југословенске Кореспонденције“, који је у своје време био социјалиста и социјалистички посланик.

Бугарима се ова продана душа допала, и њему је запљескала чак и бугарска полувзванична штампа и назвала га својим особитим пријатељем.

Ја идем тако далеко да Ервеа оптужујем да је он узрок последњем нападу бугарских чета на српску границу. Он те чете, разуме се, није ни видио; он и даље седи у Паризу. Његово писање да је Македонија бугарска оживело је и де код Бугара да ће ту земљу добити, и да ће такво мишљење, после писања овог антимилитаристичког превртљивка, ухватити корена у Француској, и то доцније ути-

У Свилајнцу

— Живот и корзо — Болнице — Служи лекар, прегледи болесника — Грађани — Пошта.

Свилајнац, 19-11-1915

Варошки живот је и сувише монотон — досадан, особито сала од када је почео тифус и др. заразне болести да косе грађанство, те сваки налази да му је боље остати код своје куће него да излази на улицу. Једино се може наћи неко мало задовољство на корзоу, кога сачињавају официри, гимназисти, поглавито Београђани. Али какво задовољство од корзоа кад је он у главној улици поред хотел „Такова“, у коме су смештени оболели војници од тифуса.

Овде има 7 рез. вој. болница са 3 лекара и неколико лекара, помоћника — медицинара, у којима је приличан ред и чистоћа, поглавито у дезинфекцији соба, вој. веша и одела, за ово се има захваљити заузимљивом г. управнику тих болница г. Т. Милићу, који се прилично стар о војницима, те се тако број умрлих војника од тифуса и др. болести из дана у дан знатно смањује.

Тифус и друге болести мање би косили оvd грађанство да један од лекара не уценује грађане за преглед визиту. Један пример: долази један грађанин, дотичном лекару и понизно моли: г. докторе, молим вас дете ми је опасно болесно, ако би хтели да појетете мојој кући, платићу што је право, кола сам спремио, да се одвезете. Лекар олговара: хоћу, само „цале“ 2 банке визита! Онај се сиromaх преврља као прв, хтео не хтео мора да плати, и када даје да г. лекар не гази блато и 20 дин! Заиста ујасно!

Пошта је до крајности неуредна (разуме се све поште, не само овдашња) тако да

писма и карте морају да путују из једног места Србије у друго по 20 дана. Један пример: један господин добија два писма, једно из Призрена а друго из Сев. Америке, писма имају исти жиг поштански поласка, и стижу у Свилајнац после 15 дана. Чудо је, да писма из Призрена, стигне са писмом из Сев. Америке у исто време, а истог дана поласка! Призрен (Србија) и Сев. Америка „близу су“! Писмо из Призрена дакле, путује докде 15 дана а из Сев. Америке докде опет 15 дана! Изгледа да је пошта изгубила географску карту, као да Свилајнац није у Србији! Сва је кривица до цензора, којих се не тиче кад ће писмо стићи, пре 3 месеца или после, тек ћв у главном стићи.

Ратна пошта

Милутин П. Јовановић, из Неготина, редов (регрут) 3 чете, 2 бат. 13 пеш пука 1 позива, евакуисан је санитарским возом 13. јануара из Ђуриничке болнице за неку болницу у унутрашњост. и до данас се није јавио, нити се зна шта је с њим.

Моје се болнице, пријатељи, познаници, као и сваки онај, који би знао шта је с њим било и где се сада налази да јави његовој матери Христини Јовановићки — Неготин; Крајинска ул. бр. 32.

Мој брат Вукашин Ж. Јаносевић, обућар из Београда, редов 1 чете 1 бат. 7 п. пука дунавске дивизије 1 позива остао је као болесник у 6 резервној болници у 4 одељењу у Ваљево до 28 јануара т. г.

Од тог доба Вукашин је нестао из болнице, и ако му је био припремљен отпуст на тронедељно боловање код куће.

Учтиво молим сваког ко би што знао о Михајлу Димитријевићу, гимназисту из Краљева — комити — који је нестао при заузећу Београда, да јави Мирославу Вуковићу из Краљева, који ће му бити вечно благодаран.

НАМЕШТАЈ
канцеларски добро очуван ко има на продају нека јави уредништву.

ЗА НАШЕ РАТНИКЕ НАЈБОЉИ

КАЛЕНДАР

„СРПСКИ БОРАЦ“ — за ратну 1915 год. са збирком срп. нар. песама из српско-аустријског рата и са назначењем мена времена и црвено одштампаним празницима. Цена Комад 0.50 дин, Књижарима 100 к. 35.— „ Поштарина моја.

Календари се шаљу по примљеној пошт. упутници, Издавачка књижара **Е. Ајхштет** Београд

Знања ради

Од 15 фебруара продавају све сорте семена од поврћа, и пољских семена, а нарочито аршлеме прасо, и арпаично семе. У исто време имају и арпаичка сејанца, за сађење. Продавају на већу и мању количину — Сва горња семена продавају у Јагодичи пошто ће сваком купцу лакше доћи у Јагодичу него у Београд.

ПОЗНАТА СЕМЕНАРСКА РАДЊА **Ђиња Трајковић** ИЗ БЕОГРАДА 7-10

КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА **Обрадовића и Стакковића** ПРЕКО ПУТА НАРОДНЕ БАНКЕ ОТВОРЕНА ЈЕ СВАКИ ДАН 2-5

Штампарији Драг. Грегорића и Друга потребна су том човеку за окретање машини.

КОЖАРСКА РАДЊА **Ј. Марјановића и Синова** ОТВОРЕНА ЈЕ СВАКОГ ДАНА Иста радња има на стоваришту свих врста кожа у довољној количини за обућаре. 48 5-6

Прави Најфинији **Француски коњак** НАБАВЉЕН НЕПОСРЕДНО ИЗ КОЊАКА (ФРАНЦУСКИХ) 1 литар стаје 10.— дин, 7 деци флаша 8.— „ **Књижара Коете В. Илића** преко пута Новог Двора 62 5-10

Наш слатки анђелак, најслађе детенце, наш синчић **Ратомир (Мира) Мирче** изгуби анђелску душицу 17 овог месеца, у 3-ћој години живота, не дочекавши ни да упозна његовог татицу, који га силно љубљаше. БЕОМА ТУГУЈУ: **Персида и Милан Я Милосављевић**, артилерјски капетан 1 класе, са **Яцом и Душком**. 66 1-2

Мој драги и нигда непрежаљени муж **Д-р Ферхан Мазеј** професор и лекар за епидемичне болести при неготинској војној болници негујући храбре српске војнике који су болевали од заразних болести, и сам је се заразио Пегавим Тифусом и умро јутрос у 2 и по часа овде у Неготину у 33 години живота. Ожалошћена супруга: **Д-р Селма Елијас берг — Мазеј** 65.1-2

СПЕДИТЕРСКА И КОМИСИОНЕРСКА РАДЊА **КАЛЧИЋ И ВОЈИНОВИЋ** СКОПЉЕ—ЋЕВЋЕЛИЈА Извештава своје поштоване муштерије да њихова радња и даље врши ЦАРИНСКЕ ПОСЛОВЕ како увозне тако и извозне пре царинарницама СКОПЉАНСКОЈ и ЋЕВЋЕЛИЈСКОЈ и ако су шефови радње у рату. Адреса за телеграм: **КАЛЧИЋ ВОЈИНОВИЋ, Скопље Ћевћелија.** 10 15